

Dosarul nr. 2ra-1651/2022
2-21130913-01-2ra-18112022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (I. Țonov)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Malîi, V. Sîrbu, V. Cotorobai)

Î N C H E I E R E

01 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Dumitru Mardari
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Tatiana Garbuz,
reprezentată de avocatul Valentin Fediuc,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Garbuz
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu
Procuratura mun. Chișinău, oficiul Rîșcani cu privire la constatarea încălcării
dreptului la examinare în termen rezonabil a acțiunii civile în cadrul cauzei penale și
compensarea prejudiciului,

împotriva deciziei din 09 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 01 septembrie 2021, Garbuz Tatiana a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, prin care a solicitat constatarea
încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a acțiunii civile depuse în cadrul
cauzei penale nr. 2014027121, pornită în baza art. 213 din Codul penal și repararea
prejudiciului moral cauzat în sumă de 100 000 de lei.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 29 august 2018, Procuratura sectorului
Rîșcani, mun. Chișinău a pornit cauza penală nr. 2014028121 conform semnelor
compenței de infracțiune prevăzute de art. 213 alin. (1) lit. b) din Codul penal, în
baza plângerii reclamantei din 27.07.2014.

Urmărirea penală continuă și până în prezent dosarul nu a fost transmis în
judecată, iar la 12 iunie 2019 a expirat termenul de prescripție pentru tragerea
persoanei vinovate la răspundere penală.

La 09 august 2019, Garbuz Tatiana a înaintat acțiune civilă în procesul penal,
solicitând de la bănuț/învinut Pritula Serghei suma de 30 000 de lei cu titlu de
reparare a prejudiciului material și suma de 1 000 000 de lei cu titlu de reparare a
prejudiciului moral.

Ulterior, Garbuz Tatiana a depus mai multe plângeri privind accelerarea
trimiterii cauzei penale în judecată pentru examinarea acțiunii civile.

Sușține, că organul procuraturii ar fi recunoscut încălcarea termenului rezonabil
de efectuare a urmăririi penale, totuși acțiuni concrete pentru trimiterea cauzei în

judecată, unde urmează a fi examinată în fond acțiunea civilă până în prezent nu s-au făcut.

Precizează că, necătând la faptul că acțiunea civilă a fost intentată în cadrul cauzei penale și urmează să se examineze în termen rezonabil, până la momentul actual pe marginea acestei acțiuni nu a fost petrecută nici o ședință de judecată.

A conchis că de la intentarea procesului, în termen de peste doi ani de zile, pentru examinarea acțiunii civile nu s-ar fi petrecut nici o acțiune de ordin procesual-civil. Totodată, reclamanta menționează că unica satisfacție echitabilă pe care o poate primi partea vătămată este de a primi despăgubiri în urma examinării acțiunii civile.

Susține că a suportat pagube morale pe care le estimează la suma de 100 000 de lei, care solicită a-i fi acordate cu titlu de satisfacție echitabilă.

Prin încheierea din 28 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a dispus atragerea în proces a Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Rîșcani, în calitate de intervenient accesoriu.

Prin hotărârea din 05 ianuarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cererea de chemare în judecată înaintată de Garbuz Tatiana împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura mun. Chișinău, oficiul Rîșcani cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a acțiunii civile în cadrul cauzei penale și compensarea prejudiciului moral în sumă de 100 000 de lei, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 09 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Garbuz Tatiana, cu menținerea hotărârii din 05 ianuarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că Garbuz Tatiana reieșind din circumstanțele cauzei nu poate invoca cauzarea unui prejudiciu și respectiv recuperarea acestui prejudiciu prin încălcarea dreptului său la judecarea în termen rezonabil a acțiunii civile în cauza penală în baza Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, deoarece procedura penală se află la etapa urmăririi penale, iar acțiunea civilă poate fi soluționată doar în cadrul unui proces inițiat în fața instanței de judecată.

Mai mult, instanța de apel a accentuat că ține de dreptul și diligența persoanei de a alege modul de apărare a drepturilor sale. La caz, Garbuz Tatiana dispunea de două căi de a acționa, anume, prin înaintarea acțiunii civile în cadrul procesului penal sau intentarea unei acțiuni separate în fața unei instanțe civile. Astfel, deoarece partea a ales prima cale, în prezent nu poate pretinde încălcarea dreptului său de examinare a acțiunii civile, deoarece procesul nu a fost remis în instanță și, corespunzător, în prezent nu există intentată o acțiune civilă în fața unei instanțe judecătorești.

În context a conchis că lipsind temeiul legal partea nu dispune de dreptul de a pretinde încălcarea termenului rezonabil de examinare a acțiunii civile și de a solicita despăgubiri pentru o asemenea încălcare, deoarece, în drept nu există încălcarea pretinsă.

La 09 noiembrie 2022, Garbuz Tatiana, reprezentată de avocatul Fediuc Valentin a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei decizii noi privind admiterea integrală a acțiunii (f.d. 1-7, vol. II).

În motivarea recursului a manifestat dezacordul cu decizia instanței de apel

reiterând argumentele indicate în cererea de chemare în judecată și cererea de apel.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 09 iunie 2022.

La 08 noiembrie 2022, prin intermediul poștei electronice a fost expediată în adresa participanților la proces decizia motivată (f.d. 222, vol. I).

Astfel, Colegiul constată că, recursul depus de Garbuz Tatiana, reprezentată de avocatul Fediuc Valentin la 09 noiembrie 2022, se consideră depus în termenul stabilit de lege.

La 18 noiembrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia cererii de recurs, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului. Însă până în prezent intimații nu au depus referințe.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Tatiana Garbuz, reprezentată de avocatul Valentin Fediuc nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Tatiana Garbuz, reprezentată de avocatul Valentin Fediuc.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecători

Galina Stratulat

Victor Burduh